

8.2 Integration under pres

Baggrunden for denne debat om kulturelle forskelligheder er, at i de seneste 40 år er sket store forandringer med Danmark, der er gået fra at være et meget homogent land med få etniske mindretal til i dag at være et multietnisk samfund, hvor en stadig større del af befolkningen har anden etnisk oprindelse end dansk.

Ved starten af 2019 består 13,7 procent af den danske befolkning af indvandrere og efterkommere, eller cirka 790.000 mennesker. Cirka 500.000 af disse er indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig baggrund, svarende til 8,5 procent af befolkningen.

Som figur 8.3 viser, har Danmark oplevet en løbende tilvækst af indvandrere i de sidste 40 år. Figuren viser endvidere, at det især er gruppen af ikke-vestlige indvandrere og efterkommere, der er mangedoblet siden 1980.

En stor del af nutidens danske ungdom, der har anden etnisk baggrund end dansk, er efterkommere af indvandrbølgerne op igennem 1960'erne, 1970'erne, 1980'erne og 1990'erne. Da de første store indvandrerstrømme kom til, var integration et langt mindre politisk tema end i dag. Dengang var det blandt mange mennesker antagelsen, at indvandrerne, som blandt andet blev bragt til landet som gæstearbejdere, mere eller mindre automatisk ville falde ind i det danske samfund og blive en del af det.

Sidenhen har vi erfaret, at det ikke har været så enkelt som først antaget, og at det kræver mere end som så. Som nævnt er der over en bred politisk kam enighed om, at målet er integration. Tilbage i 2000/2001 nedsatte den daværende SR-regering en tænketank, som fandt frem til syv kriterier for god integration. Disse kan med fordel

anvendes som målestokke for graden af integration i det danske samfund.

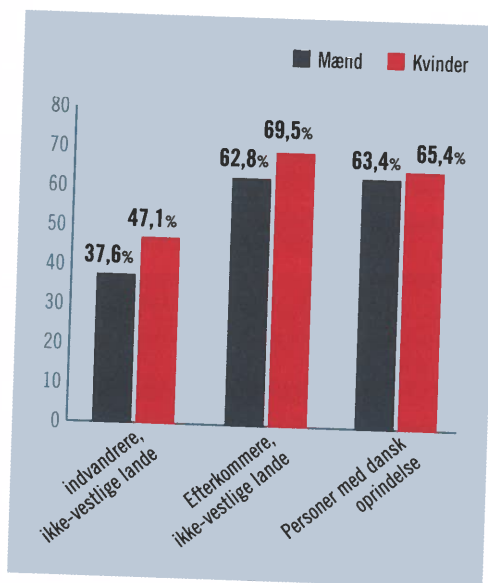
De syv kriterier for god integration er:

Danskkundskaber og uddannelse:

Indvandrere skal have så gode danskkundskaber, at de kan fungere på arbejdsmarkedet og i samfundslivet. Derudover skal de mindst have et uddannelsesniveau, som gør, at de kan klare sig på arbejdsmarkedet. Efterkommere skal have samme danskkundskaber og samme uddannelsesniveau som danskere.

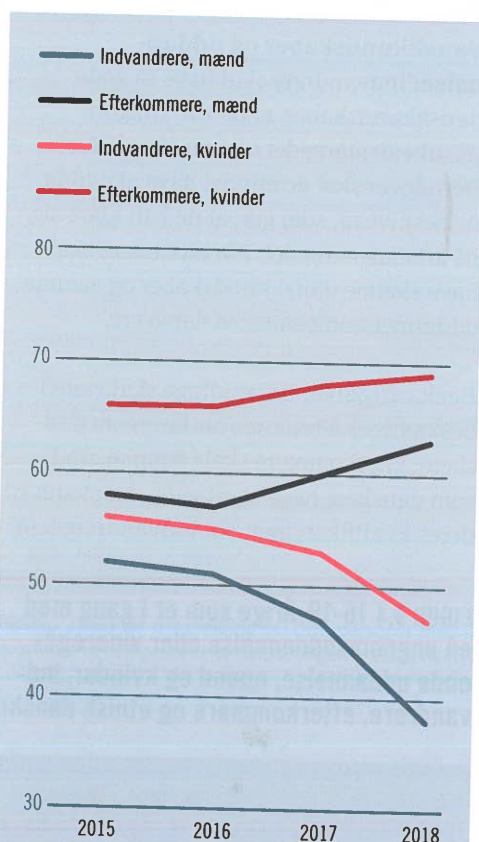
Beskæftigelse: Udlændinge skal være i beskæftigelse i samme omfang som danskere. Efterkommere skal i samme grad som danskere have et arbejde, der svarer til deres kvalifikationer. For indvandrere kan

FIGUR 8.4 16-19-årige som er i gang med en ungdomsuddannelse eller videregående uddannelse, mænd og kvinder, indvandrere, efterkommere og etnisk danske

KILDE UDLÆNDINGE- OG INTEGRATIONSMINISTERIET: "INTEGRATION: STATUS OG UDVIKLING" 2018

FIGUR 8.5 Indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse, som er i gang med en ungdomsuddannelse eller videregående uddannelse, 2015-2018

Anm.: 1: Kun indvandrere, der har opholdt sig i Danmark i mindst 2 år, er inkluderet
 Anm.: 2: Ungdomsuddannelse henviser til almen-gymnasial, erhvervsgymnasial og erhvervsfaglig uddannelse
 Anm.: 3: Videregående uddannelse omfatter kort, mellem- og lang videregående uddannelse samt bacheloruddannelse
 Anm.: 4: Danmarks Statistik har med opdateringen af uddannelsesdata i 2015 lavet nye uddannelses-klassifikationer.

KILDE UDLÆNDINGE- OG INTEGRATIONS-MINISTERIET: "INTEGRATION: STATUS OG UDVIKLING" 2018

dette først forventes, når de har opholdt sig i Danmark i en længere periode.

Selvforsørgelse: Udlændinge skal i samme grad som danskere forsørge sig selv uden indkomstoverførsler fra staten og kommunerne.

Fravær af diskrimination: Udlændinge må ikke diskrimineres på arbejdsmarkedet eller i samfundslivet i øvrigt på grund af deres race, hudfarve, afstamning, køn, alder, nationale eller etniske oprindelse.

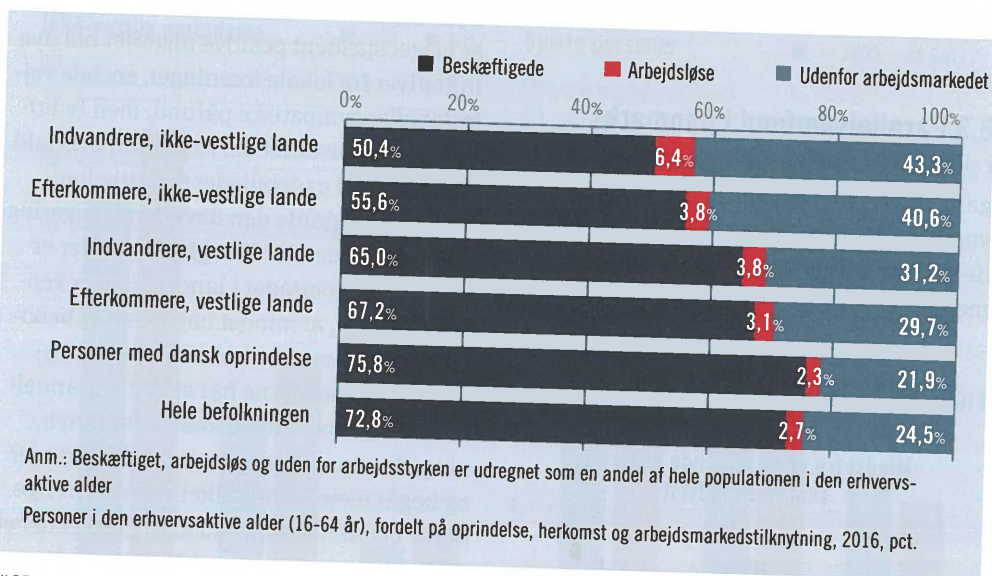
Kontakt mellem udlændinge og danskere i hverdagen: Der skal være kontakt mellem danskere og udlændinge - det være sig i form af ægteskaber, som kolleger eller gennem almindelig kontakt i hverdagen.

Deltagelse i det politiske liv: Udlændinge skal i samme grad som danskere deltage i det politiske liv, for eksempel som vælgere, folkevalgte og medlemmer af foreninger og brugerbestyrelser. Det er dog kun danske statsborgere, der kan opstille og stemme ved valg til Folketinget og Europa-Parlamentet.

Grundlæggende værdier og normer: Udlændinge skal tilslutte sig og efterleve nogle grundlæggende værdier og normer i Danmark. Til disse værdier og normer hører respekt for folkestyret og borgernes frihedsrettigheder, overholdelse af landets love, medbestemmelse, anerkendelse af menneskers lige rettigheder samt tolerance over for andres værdier og normer.

Det vil være for omfattende i denne bog at undersøge integrationen blandt ungdommen ud fra hvert et punkt. I stedet vil vi lave et par nedslagspunkter på nogle

FIGUR 8.6 Indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande halter efter på arbejdsmarkedet

KILDE UDLÆNDINGE- OG INTEGRATIONSMINISTERIET: "INTEGRATION: STATUS OG UDVIKLING" 2018

af de mest centrale pejlemærker, nemlig uddannelse og arbejdsmarkedstilknøytning.

Figur 8.4 viser, at unge indvandrere fra ikke-vestlige lande halter efter, når det handler om at få en uddannelse, især mænd. Dette udgør et integrationsmæssigt problem. Til gengæld ses det, at efterkommere fra ikke-vestlige lande er på niveau med personer med dansk oprindelse. Det ses blandt andet, at 69,5 procent af de kvindelige efterkommere fra ikke-vestlige lande er i gang med en uddannelse, hvorimod tilsvarende tal for kvinder med dansk oprindelse er lavere, nemlig 65,4 procent.

Af figur 8.5 kan man se udviklingen på ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser fra 2015 til 2018. Denne figur viser blandt andet, at der er sket et mærkbart fald i tilslutningen til uddannelser blandt indvandrermand og -kvinder.

Kigger man på, hvor høj deltagelsen er på arbejdsmarkedet blandt indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse, er der også her klare tegn på, at indvandrere og efterkommere ikke er i beskæftigelse på samme niveau som etniske danskere, jævnfør figur 8.6.

Opsummerende kan det siges, at særligt indvandrere med ikke-vestlig baggrund halter efter, både målt på uddannelse og på beskæftigelse, hvilket forhindrer en succesfuld integration.

Et andet forhold, der sætter pres på integrationen, er, at der i Danmark findes en række boligområder med en høj koncentration af indvandrere og efterkommere, som tilmed i mange tilfælde også står uden for uddannelses- og arbejdsmarkedet. Dette bevirker både, at disse kun i mindre grad har kontakt med etniske danskere i hverdagen, og at de risikerer at ende med at stå uden for de samfundsinstitutioner, som

jævnfør kriterierne er med til at øge integrationen. Dette skal vi læse nærmere om i næste afsnit.

8.3 Parallelsamfund i Danmark?

I 1998 blev ordet **parallelsamfund** første gang brugt i den danske debat om indvandring og integration, men særligt i de seneste ti år er debatten blusset op i medierne. I dag er det hverdag at læse

og høre om boligområder som Vollsmose i Odense, Gellerupparken i Aarhus eller Mjølnerparken i København. Anledningen er meget sjældent positive historier om nye initiativer fra lokale foreninger, sociale vejfester eller sympatiske påfund, men tværtimod oftest historier om skyderier, overfald og hærværk i gadebilledet og fattigdom.

I 2010 opgjorde den daværende regering en liste over de såkaldte **ghettoer**. Her er tale om boligområder i landet, som er kendt ved, at mindst halvdelen af beboerne i disse områder har en ikke-vestlig oprindelse, beboerne har et lavt uddannelsesniveau, svag arbejdsmarkedstilknytning, flere sundhedsmæssige udfordringer og begår mere kriminalitet end den øvrige del af befolkningen. Med andre ord er det et socialt belastet boligområde. Betegnelsen ghetto er blevet særdeles udbredt, til trods for at den vækker debat, da ordet i sin oprindelse er en negativt ladet betegnelse, som ifølge visse forskere risikerer at skabe et fjendeforhold mellem de mennesker, der bor i områderne, og det omkringliggende samfund. Netop derfor har boligminister Kaare Dybvad (S) også meldt ud, at han ikke agter at bruge ordet ghetto i fremtiden.

Der findes i 2019 ifølge den officielle liste 29 ghettoer rundtomkring i landet, som også beskrives som parallelsamfund. Et parallelsamfund kan defineres som samfund, der eksisterer ved siden af flertallets samfund og har andre religiøse, sociale eller kulturelle normer. Ifølge den forhenværende regering, der i 2018 kom med udspillet "Et Danmark uden parallelsamfund", skønner Økonomi- og Indenrigsministeriet, at cirka 28.000 familier lever i parallelsamfund baseret på blandt andet etnisk sammensætning i deres boligområde, på skoler og daginstitutioner, deltagelse i uddannelse og beskæftigelse såvel som kriminalitetsrate. Visse forskere

FIGUR 8.7 De fem ghettokriterier

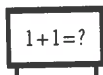
Mindst tre af de følgende kriterier skal være opfyldt

1. Hvis over halvdelen har en ikke-vestlig baggrund

2. Over 40 procent er arbejdsløse eller er ikke i uddannelse

3. Over halvdelen har højst gennemført en grunduddannelse

4. Over 2,7 procent er dømt for kriminalitet

5. Hvis beboerne tjener mindre end 55 procent af gennemsnittet i området

KILDE TRAFIK-, BYGGE OG BOLIGSTYRELSEN